

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

**ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТРУДОВЕ ПРАВО »**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Галузь **08 Право**

Спеціальність **081 «Право»**

Освітня програма **«Право (поліцейські)»**

Статус навчальної дисципліни **обов'язкова**

Мова навчання **українська**

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри цивільного права та процесу
Протокол від 29.08.2023 № 29

Завідувач кафедри

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

Дніпро – 2023

Трудове право // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 25 с.

РОЗРОБНИК:

старший викладач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Олена НАГОРНА;

ТЕМА 1. Поняття, функції та система трудового права. Принципи та джерела трудового права.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття та задачі трудового права.
2. Система трудового права.
3. Загальні та галузеві принципи трудового права.
4. Поняття та види джерел трудового права.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: трудове право, предмет права, принципи права, трудова правоздатність, трудова дієздатність.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: аналізувати положення та інститути трудового права; тлумачити чинне законодавство, колективні угоди, колективні договори, трудові угоди і трудові контракти; застосовувати чинне законодавство; розробляти проекти колективних угод, колективних договорів та інших локальних правових актів, трудових угод, трудових контрактів, процесуальних документів та ділової документації, брати участь у колективних дискусіях

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.

Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.

2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.

Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни. Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Трудове право як одна із галузей права (підготовка доповіді на засідання наукового гуртка кафедри з проблематики навчального курсу та її друк).
2. Трудова правоздатність і дієздатність громадян і організацій (підготовка доповіді на засідання наукового гуртка кафедри з проблематики навчального курсу та її друк).
3. Функції трудового права (підготовка наукової статті та її видання).

4. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем).
5. Основні права у сфері праці (складення схеми за проблематикою).
6. Соціально-партнерські відносини по встановленню умов праці: суб'єкти, об'єкти; перспективи розвитку в Україні (складення таблиці за проблематикою).
7. Розмежування трудових правовідносин від цивільних, адміністративних, правовідносин по соціальному забезпеченню (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).

ТЕМА 2. Поняття, склад та види трудових правовідносин. Суб'єкти трудового права.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття та склад трудових правовідносин.
2. Класифікація трудових правовідносин.
3. Юридичні факти, що породжують, змінюють, припиняють трудові правовідносини.
4. Поняття та класифікація суб'єктів трудового права.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

трудова правовідносина, об'єкт трудових правовідносин, зміст трудових правовідносин, суб'єкт трудового права, профспілки, трудовий колектив, працівник, роботодавець.

Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.
Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.
2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.
Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни. Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

1. Особливості об'єкта трудових правовідносин (підготовка конкурсної наукової роботи з проблематики навчального курсу).

2. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем).
3. Загальна характеристика законодавства про трудові колективи та їх повноваження (анотації наукових та науково-практичних публікацій, присвячених проблемі).
4. Участь профспілок в розробці і реалізації планів економічного та соціального розвитку (анотації наукових та науково-практичних публікацій, присвячених проблемі).
5. Загальна характеристика змісту трудових правовідносин (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).

ТЕМА 3. Поняття та порядок укладення трудового договору.

Семінарське заняття – 2 години

План:

1. Поняття, зміст та значення трудового договору.
2. Відмінність трудового договору від цивільно-правових угод (договори підряду, доручення) про виконання особистою працею окремих завдань.
3. Сторони трудового договору.
4. Види умов трудового договору та їх правове значення.
5. Класифікація трудового договору за формою, строками, змістом, суб'єктами.
6. Випробування при прийнятті на роботу.
7. Загальний порядок укладання трудового договору та оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.
8. Види трудового договору

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: трудовий договір, контракт, трудова функція, трудова книжка, суміщення професій, сумісництво, переведення та переміщення, випробувальний строк, відсторонення від роботи, прогул, вимушений прогул, припинення трудового договору, розірвання трудового договору, звільнення, вихідна допомога, поновлення на роботі.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: аналізувати положення та інститути трудового права; тлумачити чинне законодавство, колективні угоди, колективні договори, трудові угоди і трудові контракти; застосовувати чинне законодавство; розробляти проекти колективних угод, колективних договорів та інших локальних правових актів, трудових угод, трудових контрактів, процесуальних документів та ділової документації, брати участь у колективних дискусіях

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.

Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.

2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.

Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни. Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Поняття і види колективних угод (підготовка доповіді на засідання наукового гуртка кафедри з проблематики навчального курсу та її друк).
2. Зміна трудового договору. Переведення на іншу роботу: поняття, класифікація переведень (підготовка наукової статті та її видання).
3. Загальна характеристика підстав припинення трудового договору, їх класифікація (підготовка конкурсної наукової роботи).
4. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем).
5. Трудовий договір як засіб реалізації прав громадян на працю, який закріплений в Конституції (анотації наукових та науково-практичних публікацій, присвячених проблемі).
6. Сторони і зміст трудового договору (анотації наукових та науково-практичних публікацій, присвячених проблемі).
7. Різниця між переводом і переміщенням (складення таблиці за проблематикою).

ТЕМА 4. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

Семінарське заняття – 2 год.

План:

1. Правове регулювання зайнятості.
2. Поняття підходящої роботи.
3. Порядок визнання особи безробітною.
4. Бронювання робочих місць.
5. Відповідальність за невиконання законодавства про зайнятість.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: зайняті особи, безробітні, підходяща робота, служба зайнятості, бронювання робочих місць, квота робочих місць.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

1. Порядок надання допомоги по безробіттю.
2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.
3. Надайте визначення понять «зайнятість» та «працевлаштування».
4. Як співвідносяться між собою «зайнятість» та «працевлаштування»?
5. Назвіть категорії осіб, які мають право на зайнятість.
6. Які особи належать до зайнятого населення?
7. Які гарантії у сфері зайнятості населення ви можете назвати?
8. Що розуміється під правом особи на соціальний захист у разі настання безробіття?

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Складіть тести з даної теми з 10 питань, для кожного питання 4 варіанти відповіді.

ТЕМА 5. Робочий час та час відпочинку

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття робочого часу та його різновиди. Відмінності неповного та скороченого робочого часу.
2. Особливості залучення до понаднормованих робіт, робіт у вихідні та святкові дні, робіт у нічний час.
3. Особливості регулювання ненормованого робочого часу.
4. Поняття часу відпочинку, його види. Види відпусток.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
заробітна плата, тарифні сітки, тарифні ставки, премії, індексація заробітної плати, гарантійні виплати, доплати, компенсаційні виплати.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.
Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.
2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.
Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни.

Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Норми тривалості робочого часу (підготовка наукової статті та її видання).
2. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем)
3. Основна і допоміжна відпустка (підготовка доповіді на засідання наукового гуртка кафедри з проблематики навчального курсу та її друк).
4. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу (складення таблиці за проблематикою).
5. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення (підготовка документів, що складаються у практичній діяльності фахівців).
6. Види відпусток (складення таблиці за проблематикою).

ТЕМА 6. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття та структура заробітної плати, її регулювання.
2. Системи розрахунку праці: почасова, відрядна.
3. Поняття мінімальної зарплати та індексація зарплати.
4. Гарантійні виплати та доплати. Компенсаційні виплати та їхні види.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
заробітна плата, тарифні сітки, тарифні ставки, премії, індексація заробітної плати, гарантійні виплати, доплати, компенсаційні виплати.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.
Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.
2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.
Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни. Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Поняття і структура заробітної плати, її відмінність від винагород за цивільно-правовими договорами (підготовка доповіді на засідання наукового гуртка кафедри з проблематики навчального курсу та її друк).
2. Система заробітної плати та її види (підготовка наукової статті та її видання).
3. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем).
4. Реформа оплати праці в Україні (підготовка документів, що складаються у практичній діяльності фахівців).
5. Індексація заробітної плати (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).
6. Премії і винагороди за підсумками роботи (складення таблиці за проблематикою).

ТЕМА 7. Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Об'єктивний та суб'єктивний аспект негативної матеріальної відповідальності суб'єктів трудових правовідносин?
2. Обов'язок доказування наявності умов для покладання матеріальної відповідальності
3. Відмінність матеріальної відповідальності в трудовому праві від майнової відповідальності в цивільному праві
4. Строк позовної давності для звернення з позовом про стягнення з працівника матеріальної шкоди
5. Різновиди матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин у науковій літературі

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
трудова дисципліна, матеріальна відповідальність, умови матеріальної відповідальності, пряма дійсна шкода, протиправна дія (бездіяльність), вина, відшкодування збитку.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

Опрацювати нормативно-правові акти, навчальну та наукову літературу з теми та надати письмові відповіді на контрольні запитання для перевірки якості знань:

1. Порядок та строки застосування стягнення?
2. Яка форма оголошення стягнення?
3. Що враховують при винесенні дисциплінарного стягнення?
4. Чи може працівник оскаржити дисциплінарне стягнення?
5. Який порядок зняття дисциплінарного стягнення?
6. Назвіть заходи дисциплінарного впливу.

7. Чи може застосовуватися як дисциплінарне стягнення скорочення тривалості відпустки працівникові на один тиждень?
8. Чи допускається запровадження таких видів дисциплінарних стягнень: зауваження, відсторонення від роботи?
9. Чи доцільно фіксувати в локальних нормативно-правових актах види дисциплінарних проступків?

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Скласти термінологічний словник до теми.

ТЕМА 8. Дисципліна праці. Дисциплінарна відповідальність працівників.

Практичне заняття – 2 год.

1. Працівника заводу Петрова було притягнуто до кримінальної відповідальності через вчинення крадіжки та йому було призначено покарання у вигляді виправних робіт. На наступний день директор заводу припинив з працівником трудовий договір з мотивів вчинення ним злочину та засудження до виправних робіт. Дайте правову оцінку дій директора.
2. Директор при прийнятті на роботу Саратова в трудовому контракті передбачив, що у випадку порушення Саратовим трудової дисципліни до нього можуть бути застосовані такі міри покарання, як: догана, штраф, переведення на нижчеоплачувану роботу. Чи правомірне встановлення таких умов? Відповідь аргументуйте.
3. Працівниця хладокомбінату Ломова протягом року мала 14 днів прогулів. Згідно графіку відпусток і заяві Ломової директор комбінату видав наказ про надання їй щорічної відпустки у розмірі 10 календарних днів (за родом праці їй має надаватися відпустка у розмірі 24 дні). Відпусткою якої тривалості могла користуватися Ломова у зв'язку з здійснюваними прогулами? Яким нормативним актом передбачений залік днів прогулу за рахунок відпустки?
4. Під час укладення трудового контракту сторони погодили наступні умови: заробітна плата 2885 гривень; штраф за порушення працівником умов договору; дострокове припинення контракту в разі запізнення працівника на роботу більш як на 30 хвилин; повна матеріальна відповідальність працівника за ушкодження майна роботодавця; спори між працівником і роботодавцем вирішує примирна комісія; працівник має право на відпустку 40 календарних днів; неможливість виконання працівником аналогічної роботи за сумісництвом. Дайте правову оцінку умов цього контракту. Відповідь аргументуйте.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: аналізувати положення та інститути трудового права; тлумачити чинне законодавство, колективні угоди, колективні договори, трудові угоди і трудові контракти; застосовувати чинне законодавство; розробляти проекти колективних угод, колективних договорів та інших локальних правових актів, трудових угод, трудових контрактів, процесуальних документів та ділової документації, брати участь у колективних дискусіях

Завдання для самостійної роботи до Теми 8:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.

Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.

2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.

Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни. Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 8:

1. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем)
2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку (підготовка конкурсної наукової роботи).
3. Додаткові заходи впливу на порушників трудової дисципліни та їх застосування (розробка сценарію ділової гри на семінарське заняття).
4. Дисциплінарний проступок. Види дисциплінарних стягнень і порядок їх застосування (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).
5. Статути по дисципліні праці (складення таблиці за проблематикою).
6. Повноваження трудових колективів в забезпеченні трудової дисципліни. Міри громадського впливу за порушення трудової дисципліни (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).

ТЕМА 9. Охорона праці працівників на виробництві. Нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю.

Практичне заняття – 2 год.

1. Спеціаліст служби охорони праці Зеленопільського хімічного комбінату Нефедов 22.07.2020 о 15:30 під час перевірки цеху № 10 виявив дефекти на

цистерні з азотною кислотою. Він негайно видав начальникові цеху Краснянському припис щодо усунення виявленого недоліку. 25.07.2020 о 8:10 він знову перевірів цех № 10 та виявив, що недоліки, які створюють загрозу життю та здоров'ю працюючих, не усунені. Начальник цеху Краснянський пояснив, що протягом вихідних днів не зміг усунути пошкодження цистерни з азотною кислотою, а відмова від її функціонування призведе до зупинки усього цеху. О 9:00 Нефедов видав припис директорові заводу на призупинення виробництва у цеху № 10, обґрунтовуючи це тим, що керівництво цеху протягом трьох робочих днів не усунуло виявлені недоліки. Як повинна бути розв'язана ця ситуація з юридичної точки зору?

2. Спеціаліст служби охорони праці Борисфенського національного університету Лещенко 21.03.2016 провела первинний інструктаж з питань охорони праці новопризначеного професора Саркісяна та надала йому Інструкцію з охорони праці, затверджену керівництвом університету. 24.03.2016 о 15:00 вона перевіряла знання з вимог охорони праці у Саркісяна та виявила, що він не знає основних положень інструкції. У зв'язку з цим вона винесла припис професору Саркісяну, що він відстороняється від роботи, поки не засвідчить належний рівень знань з охорони праці. Професор Саркісян 24.03.2020 о 15:15 не прийшов проводити лекцію, внаслідок чого завідувач кафедри доручив проведення службового розслідування за фактом прогулу професора Саркісяна та одночасно скасував припис спеціаліста служби охорони праці. Як повинна бути розв'язана ця ситуація з юридичної точки зору?

3. 22.03.2021 представник комісії з питань охорони праці Горшковського хлібозаводу Байдалова зі слів робочого Горбенка встановила, що склад № 3 після зими знаходиться в аварійному стані та створює загрозу для життя та здоров'я вантажників. Враховуючи це, вона 24.03.2021 видала припис начальникові складу № 3 про зупинення роботи складу. Як повинна бути розв'язана ця ситуація з юридичної точки зору?

4. 15.08.2020 шахтарю шахти «Христофорівська» Караванову дали наряд відпрацювати на шахтній дільниці № 13, але він знав, що на цю дільницю не люблять ходити старожили шахти. Отримавши наряд, він запитав у колег, чому шахтарі уникають отримання відповідного наряду. Один з них розповів, що на цій дільниці живе нечиста сила, інший повідомив, що на цій дільниці минулого тижня був травмований інший працівник, третій розповів, що досі не усунено недоліки, що призвели до останнього нещасного випадку на цій дільниці, а за словами четвертого, на дільниці пошкоджене світлове обладнання. Враховуючи це, Караванов вирішив відмовитись від наряду та пішов працювати разом з іншими на дільницю № 12. Наприкінці робочої зміни про це дізнався його безпосередній керівник Дубас, який повідомив, що Караванов необґрунтовано відмовився від наряду та йому буде зараховано прогул за цей день. Як повинна бути розв'язана ця ситуація з юридичної точки зору?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: аналізувати положення та інститути трудового права; тлумачити чинне законодавство, колективні угоди, колективні договори, трудові угоди і трудові контракти; застосовувати чинне законодавство; розробляти проекти колективних угод, колективних договорів та інших локальних правових актів, трудових угод, трудових контрактів, процесуальних документів та ділової документації, брати участь у колективних дискусіях

Завдання для самостійної роботи до Теми 9:

1. Підготовка конспекту до семінарських і практичних занять.

Конспектування матеріалу навчальних видань та науково-практичних публікацій здійснюється у зошиті здобувача вищої освіти під час підготовки до семінарського заняття та під час консультацій.

2. Підготовка словника основних термінів з дисципліни.

Юридичний словник виконується у зошиті здобувача вищої освіти, має містити перелік і визначення ключових понять з кожної теми дисципліни. Включені до словника дефініції повинні бути нетотожними тим визначенням, які запропонував викладач у текстах лекцій.

Індивідуальні завдання до Теми 9:

1. Зробити порівняльну характеристику трудового законодавства України з трудовим законодавством іншої країни (попередньо тему обговорити з викладачем).
2. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці (розробка питань та відповідей на них).
3. Розслідування та облік нещасних випадків професійних захворювань і аварій, пов'язаних з виробництвом (підготовка документів, що складаються у практичній діяльності фахівців).
4. Правила по техніці безпеки та виробничої санітарії (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).
5. Інструктаж працівників про дотримання правил по техніці безпеки і виробничої санітарії (підготовка навчально-методичних наочних матеріалів).
6. Повноваження трудових колективів в забезпеченні трудової дисципліни. Міри суспільного впливу за порушення трудової дисципліни (підготовка кросвордів за тематикою).

ТЕМА 10. Трудові спори (конфлікти) і порядок їх розв'язання

Практичне заняття – 2 години

План:

1. Поняття і види трудових спорів. Органи розгляду трудових спорів.
2. Комісії по трудовим спорам (КТС). Порядок роботи КТС.
3. Поняття і види колективних трудових спорів.
4. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: знати: поняття та види трудових спорів; органи, що розглядають індивідуальні та колективні трудові спори; порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів; *вміти:* орієнтуватись у відносинах з приводу вирішення трудових спорів.

Задача № 1

Донцов А.Б., який працює на заводі токарем, звернувся до комісії по трудових спорах 26.10.2015 із заявою про оскарження притягнення його 19.10.2015 до дисциплінарної відповідальності у вигляді догани за запізнення, якого фактично не було, оскільки до місця роботи він прибув вчасно, однак був затриманий на 1,5 години на прохідній підприємства для перевірки виниклих у начальника служби охорони підозр, які згодом не підтвердилися, про те, що Донцов А.Б. з'явився на роботу у нетверезому стані. Комісія розглянула трудовий спір 09.11.2015, але розгляд відбувся за відсутності працівника, який на той момент перебував на лікуванні в іншому місті та про час розгляду справи не знав. Було прийнято рішення, в якому зазначалося, що догана винесена на законних підставах. 10.11.2015 Донцов А.Б. отримав копію рішення комісії по трудових спорах, з яким він був повністю незгодний.

Чи допустив Донцов А.Б. порушення строків звернення до комісії по трудових спорах?

Які встановлено строки звернення до комісії по трудових спорах? Які наслідки їх порушення? Чи можливе їх поновлення?

Які встановлено строки розгляду трудового спору в комісії по трудових спорах? Чи дотримані вони в даному випадку?

Визначте коло осіб, які беруть участь в розгляді справи комісією по трудових спорах. Чи обов'язкова присутність працівника? Які наслідки його відсутності?

Чи законні дії комісії по трудових спорах в частині розгляду справи за відсутності Донцова А.Б.?

Чи може Донцов А.Б. оскаржити рішення комісії по трудових спорах і у який спосіб?

Яке рішення повинен ухвалити суд?

Практичне завдання до задачі: складіть проект заяви до комісії по трудових спорах.

Задача № 2

Наказом головного лікаря Рокитнянської центральної районної лікарні від 23.06.2015 притягнуто до дисциплінарної відповідальності у вигляді

звільнення Сидорчук Д.М. – медичну сестру відділення невідкладної медичної допомоги Рокитнянської центральної районної лікарні. Не погодившись із звільненням, Сидорчук Д.М. 07.10.2015 подала заяву до комісії по трудових спорах. Стверджувала, що до дисциплінарної відповідальності її притягнуто без належної правової підстави – за відмову у неробочий час брати участь у заходах з ремонту і благоустрою лікарні, що проводяться місцевим осередком однієї з політичних партій.

Комісію по трудових спорах було обрано на засіданні Рокитнянської районної профспілкової організації працівників охорони здоров'я. В складі комісії було 15 осіб, але напередодні Іванова, яка входила до членів комісії зламала ногу і не змогла бути присутньою на засіданні. Смирнова, яка пішла у відпустку, теж не змогла бути присутньою на засіданні. Куліч та Маківян були у відрядженні. Через хворобу голова комісії по трудових спорах Оловко був вимушений піти на лікарняний, він залишив замість себе в.о. Брукіна, але той у зв'язку з тим, що був мобілізований, також не зміг прийти. Чебрець та Галич не з'явилися на засідання без поважних причин.

Однак комісія по трудових спорах все ж таки провела засідання, оскільки більшість з відсутніх були відсутні з поважної причини, та вони усіляко підтримували винесене рішення комісії.

29.10.2014 комісія винесла рішення про поновлення Сидорчук Д.М. на роботі.

Чи повноважна комісія по трудових спорах Рокитнянської центральної районної лікарні?

Який порядок утворення та формування складу комісії по трудових спорах?

За яких умов засідання комісії по трудових спорах вважається правомочним? Чи були дотримані ці умови при розгляді справи Сидорчук Д.М.?

Чи відносяться спори про поновлення на роботі до компетенції комісії по трудових спорах?

Який порядок оскарження рішень роботодавця про звільнення працівників?

Які заходи захисту застосовуються у разі незаконного звільнення працівника?

Практичне завдання до задачі: складіть проект позовної заяви до суду.

Задача № 3

Мельникова Р.С. – кухаря 3 розряду їдальні № 7 ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» було притягнуто до дисциплінарної відповідальності за невиконання розпорядження адміністрації про переміщення на інше робоче місце до ТОВ «УкрМеталург» на посаду кухаря.

Директор пояснив своє рішення тим, що Мельников Р.С. порушив вимоги п. 10.1 Правил внутрішнього трудового розпорядку, які

передбачають, що працівники підприємства зобов'язані своєчасно та точно виконувати розпорядження адміністрації.

Мельников Р.С. звернувся до комісії по трудових спорах, і її рішенням № 51 від 04.07.2021 його заяву було задоволено та скасовано наказ по підприємству «Про накладення дисциплінарного стягнення» № 792 від 12.06.2021 в частині винесення їй догани та позбавлення 100% виробничої премії за червень 2021 року. В тому ж рішенні комісія по трудових спорах також підтвердила те, що Мельников порушив діючі вимоги Правил внутрішнього трудового розпорядку, але дійшла висновку, що це порушення є дрібним та не відповідає тяжкості накладеного дисциплінарного стягнення.

Чи правомірні дії директора?

Визначте, чи правомірне рішення комісії по трудових спорах? Який порядок розгляду індивідуальних трудових спорів комісією по трудових спорах?

Чи правильно кваліфікувала комісія по трудових спорах дії працівника? Чи вплинуло це на правильність вирішення справи по суті?

Пригадайте, що вважається переведенням працівника, і як воно відрізняється від переміщення; які умови переведення і переміщення працівника? В описаному випадку роботодавець намагався здійснити переміщення чи переведення працівника?

Як мав би діяти Мельникова Р.С., якби, виконавши розпорядження адміністрації про переміщення на інше робоче місце до ТОВ «УкрМеталург» на посаду кухара, вважав його незаконним та бажав би оскаржити?

Практичне завдання до задачі: складіть проект рішення КТС згідно з умовами задачі.

Задача № 4.

Сидоренко А.І. 08.05.2007 була прийнята на роботу до ПАТ «Банк «Кредит-Дніпро» на посаду провідного фахівця Дніпропетровського відділення, а 22.06.2021 переведена на посаду провідного фахівця відділу по роботі з корпоративними клієнтами Північного регіонального управління ПАТ «Банк «Кредит Дніпро». 6 листопада 2015 року вона була звільнена з роботи у зв'язку зі скороченням чисельності працівників ПАТ «Банк «Кредит Дніпро» на підставі пункту 1 статті 40 Кодексу законів про працю України.

Сидоренко А.І., вважаючи своє звільнення незаконним, звернулася до суду із вимогою про поновлення на роботі та оплату вимушеного прогулу. У мотивувальній частині позовної заяви позивачка обґрунтовувала свої вимоги тим, що вона є провідним спеціалістом, працювала в банківській системі багато років, більшість з яких – на керівних посадах, і у своєму звільненні вона вбачає порушення вимог ст. 49² КЗпП України, які, зокрема, полягають у тому, що їй не було запропоновано іншу роботу, хоча вакантні посади у ПАТ «Банк «Кредит Дніпро» існували. Судом встановлено, що зазначені

обставини відповідають дійсності. Також судом встановлено, що трудову книжку позивачці було видано лише 11 листопада 2021 року, з нею не проведено усіх розрахунків по оплаті праці.

Яке рішення повинен ухвалити суд? Які заходи захисту він може застосувати?

Пригадайте порядок та підстави звільнення за ч. 1 ст. 40 Кодексу законів про працю України. Які гарантії встановлено для працівників при звільненні за цією підставою.

Яке рішення мав би ухвалити суд, якщо виявилося, що звільнення позивачки є законним, однак їй із затримкою видали трудову книжку, не провели із нею повного розрахунку по заробітній платі та оплаті щорічної відпустки?

Суди якої юрисдикції повинні розглядати таку категорію справ? Визначте підсудність справи.

В чому особливості судового розгляду справ, в яких предметом оскарження звільнення найманих працівників?

Чи має право Сидоренко А.І. на відшкодування моральної шкоди, яка могла бути спричинена незаконним звільненням?

Практичне завдання до задачі: складіть проект позовної заяви до суду.

Задача № 5.

07.11.2021 Адамов А.О. звернувся до суду з позовом до Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого про визнання звільнення незаконним, поновлення на роботі, скасування запису в трудовій книжці та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу.

Зазначав, що наказом ректора Університету від 28.08.2012 його було прийнято на посаду професора кафедри культурології Університету, а 25.06.2021 його було звільнено з посади професора кафедри культурології Університету з підстав, передбачених пунктом 3 статті 41 Кодексу законів про працю України. Підставою звільнення у вказаному наказі зазначено вирок Держинського районного суду м. Харкова від 09.07.2020, яким позивача засуджено за вчинення злочину, передбаченого статтею 128 Кримінального кодексу України, та витяг з протоколу профспілкового комітету від 22.06.2020.

Посилаючись на те, що аморального проступку він не вчиняв, вчинення такого проступку не підтверджено конкретними фактами, а звільнення унеможливує виконання вказаного вироку, яким призначено покарання у вигляді виправних робіт, а також що його позбавлено передбаченого Конституцією України права на працю, позивач просив визнати своє звільнення незаконним, зобов'язати відповідача поновити його на роботі й скасувати запис про звільнення у трудовій книжці як незаконний та стягнути середній заробіток за час вимушеного прогулу за період з 25.06.2021 до часу поновлення на роботі.

Який строк встановлений для звернення до суду за вирішенням трудових спорів? Чи може він бути поновлений та за яких підстав?

Пригадайте, які працівники можуть бути звільнені на підставі п. 3 ст. 41 КЗпП України.

Як судова практика тлумачить аморальний проступок як підставу звільнення?

Що слід враховувати при звільненні з роботи з підстав, передбачених п. 3 ст. 41 КЗпП України?

Яке рішення, на вашу думку, має ухвалити суд?

Які правопорушення, на вашу думку, не можуть бути підставою звільнення за п. 3 ст. 41 КЗпП України?

Практичне завдання до задачі: *складіть проект письмового заперечення відповідача проти позову.*

Завдання для самостійної роботи до Теми 10:

1. Поняття, класифікація та причини виникнення трудових спорів.
2. Організація, склад і компетенція комісій по трудовим спорам.
3. Виконання рішень КТС по трудовим спорам.
4. Порядок розгляду колективних трудових спорів.
5. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Індивідуальні завдання до Теми 10:

Опрацювати нормативно-правові акти, навчальну та наукову літературу з теми та надати письмові відповіді на запитання:

1. Визначте коло суб'єктів, правомочних розглядати індивідуальні трудові спори.
2. Визначте порядок формування і повноваження комісії по трудових спрах.
3. Чи дійсно комісія по трудових спрах є обов'язковим первинним органом по розгляду трудових спорів?
4. В чому особливості розгляду індивідуальних трудових спорів судами?
5. Охарактеризуйте порядок розгляду індивідуальних трудових спорів, що виникають за участю працівників правоохоронних органів.
6. Які особливості розгляду індивідуальних трудових спорів за участю державних службовців в Україні?
7. Висловіть свою думку щодо доцільності запровадження спеціалізованих трудових судів в Україні. Які особливості діяльності спеціалізованих трудових судів в зарубіжних країнах?
8. Що розуміється під поняттям колективних трудових спорів?
9. Які суб'єкти є сторонами колективних трудових спорів?
10. Як формуються вимоги найманих працівників?
11. Визначте момент виникнення колективного трудового спору.
12. Що являє собою примирна комісія? Охарактеризуйте порядок її формування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Рекомендована література до Теми 1:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Дмитренко Ю.П. Трудове прав України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
4. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.
5. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Храків : Золота миля, 2014. 479 с.
6. Прилипко С. М., Ярошенко О. М Трудове право України : підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Х., 2012.

Рекомендована література до Теми 2:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Дмитренко Ю.П. Трудове прав України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
4. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.
5. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Храків : Золота миля, 2014. 479 с.
6. Прилипко С. М., Ярошенко О. М Трудове право України : підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Х., 2012.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Парапан М., Приходько М. Робота із шкідливими умовами праці: компенсації працівникам. Праця і закон 2014. № 2.
4. Петренко І. В. Нормативно-правове регулювання діяльності державної служби зайнятості. Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство. Том 17. Випуск 7. 2012. С. 130-137

5. Петрик О.Л. Зміст основних соціальних і трудових гарантій науково-педагогічних працівників. Науковий вісник Академії муніципального управління : збірник наукових праць. Київ, 2015. С. 241–249.
6. Прилипко С. М., Ярошенко О. М Трудове право України : підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Х., 2012.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Дмитренко Ю.П. Трудове прав України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
4. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.
5. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Золота миля, 2014. 479 с.
6. Прилипко С. М., Ярошенко О. М Трудове право України : підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Х., 2012.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Дмитренко Ю.П. Трудове прав України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
4. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.
5. Кір'ян Т. Трудовий дохід як форма інвестицій у людський капітал (методологічний аспект) Україна: аспекти праці : науково-економічний та суспільно-політичний журнал. НДІ праці і зайнятості населення, Мінпраці та НАН України, Київ, 2013. № 3. С. 3–9.
6. Ковальов В. Розвиток концепції соціально-трудових відносин у світлі вчення академіка В. Вернадського Україна: аспекти праці : науково-економічний та суспільно-політичний журнал. Київ, 2015. № 2. С. 3-10.

Рекомендована література до Теми 8:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Захарова О.В. Аналіз трудових показників : навч. посібник для студентів ВНЗ / О.В. Захарова ; М-во освіти і науки України, Держ.

ВНЗ "Донец. нац. техн. ун-т". Донецьк : Ноулідж, Донецьке відділення, 2014. 461 с.

4. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.
5. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Золота миля, 2014. 479 с.

Рекомендована література до Теми 9:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Дмитренко Ю.П. Трудове прав України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
4. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.
5. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Золота миля, 2014. 479 с.
6. Прилипко С. М., Ярошенко О. М Трудове право України : підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Х., 2012.

Рекомендована література до Теми 11:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Горіна Г., Панич О. Обмеження щодо роботи за сумісництвом / Праця і закон 2014.– № 1.
4. Грובהва А.А. Особливості вирішення трудових спорів про поновлення працівників на роботі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Грובהва Анна Анатоліївна ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2014. 18 с.
5. Гура А.О. Зовнішня трудова міграція в Україні: сучасні тенденції та наслідки / Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди / Харківський, педагогічний університет імені Сковороди Г.С. національний. Харків, 2014. С. 185-192.
6. Дмитренко Ю.П. Трудове прав України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
7. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Диса плюс, 2014. 499 с.

Рекомендована література до Теми 12:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР, 1971. № 50. Ст. 375.
3. Александрова Д. Практичні аспекти оформлення праці іноземців в Україні. Праця і закон, 2014. № 1
4. Дмитренко Ю.П. Трудове право України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.
5. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України : підручник. Харків : Діа плюс, 2014. 499 с.
6. Мельник К.Ю. Трудове право України : підручник. М-во внутр. справ України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Золота миля, 2014. 479 с.
7. Прилипко С. М., Ярошенко О. М Трудове право України : підручник. 5-те вид., перероб. і доп. Х., 2012.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Види матеріальної відповідальності працівників.
2. Визначення розміру шкоди та порядок її покриття.
3. Виплати компенсації по інвалідності працівникам Національної поліції.
4. Вихідна допомога при звільненні з Національної поліції.
5. Власники підприємств, установ, організацій як суб'єкти трудового права.
6. Гарантійні виплати та їх види.
7. Громадяни України та іноземці як суб'єкти трудового права.
8. Дисциплінарна відповідальність і її види.
9. Дисциплінарні стягнення, підстави та порядок їх застосування.
10. Документи, що підлягають поданню при влаштуванні на роботу.
11. Загальна характеристика порядку розгляду індивідуальних трудових спорів.
12. Заохочення за успіхи в роботі.
13. Звільнення з Національної поліції: процедура, строки та порядок розрахунків.
14. Зміст колективного договору.
15. Класифікація підстав припинення трудового договору.
16. Кодекс законів про працю України як джерело трудового права.
17. Комісії по трудових спорах, умови їх створення, компетенція, порядок роботи.
18. Компенсаційні виплати та їх види.
19. Конституційні права та обов'язки в сфері трудового права та гарантії їх реалізації.
20. Конституція України як основне джерело трудового права.
21. Контракт як особлива форма трудового договору.
22. Контроль за виконанням колективного договору, відповідальність за його порушення.
23. Локальні нормативні акти як джерела трудового права.

24. Матеріальна відповідальність власників підприємств або уповноважених ним органів у трудових правовідносинах.
25. Матеріальна та дисциплінарна відповідальність працівників Національної поліції.
26. Міжнародна організація праці і її роль в регулюванні трудових відносин.
27. Надурочні роботи: порядок залучення до них та компенсація за їх здійснення.
28. Облік робочого часу і його види.
29. Обов'язки сторін трудового правовідношення.
30. Оплата праці при відхиленні від умов праці, передбачених тарифом.
31. Органи працевлаштування, їх права та обов'язки.
32. Організаційно-правові форми забезпечення охорони праці.
33. Основні принципи трудового права та їх реалізація в нормах трудового права.
34. Основні функції профспілок в охороні трудових прав працівників.
35. Особливості методу трудового права.
36. Особливості нормативних актів трудового права.
37. Особливості охорони праці жінок і неповнолітніх.
38. Особливості правового регулювання праці сумісників.
39. Особливості правового регулювання робочого часу та часу відпочинку працівників Національної поліції.
40. Особливості працевлаштування робітників, що вивільняються.
41. Особливості робочого часу працівника поліції.
42. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників, як джерело трудового права.
43. Підстави виникнення трудових правовідносин.
44. Підстави виникнення трудових правовідносин.
45. Підстави та умови матеріальної відповідальності роботодавця за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та майну працівника.
46. Пільги для працівників, що суміщають роботу з навчанням.
47. Пільги працівників поліції та порядок їх оформлення.
48. Повноваження трудового колективу в сфері праці.
49. Поновлення на службі працівників Національної поліції.
50. Поняття заробітної плати та методи її правового регулювання.
51. Поняття і види переведень на іншу роботу.
52. Поняття і види трудових спорів.
53. Поняття і види часу відпочинку за трудовим правом України.
54. Поняття і система правовідносин по трудовому праву.
55. Поняття колективного договору, його сторони.
56. Поняття матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації, її відмінність від цивільно-правової майнової відповідальності.
57. Поняття норм праці, їх запровадження, заміна та перегляд.
58. Поняття охорони праці, зміст інституту охорони праці згідно Закону України від 14.10.1992р "Про охорону праці".

59. Поняття працевлаштування та його види.
60. Поняття робочого часу по трудовому праву і його види.
61. Поняття та класифікація суб'єктів трудового права.
62. Поняття та система трудового права.
63. Поняття трудового контракту і його відмінність від трудового договору.
64. Поняття, зміст і методи забезпечення дисципліни праці.
65. Порядок виконання рішень і постанов з трудових спорів.
66. Порядок виконання рішень і постанов про поновлення на роботі.
67. Порядок нарахування та виплати пенсії працівникам Національної поліції
68. Порядок оформлення звільнення та проведення розрахунків при звільненні. Вихідна допомога.
69. Порядок працевлаштування окремих категорій громадян (неповнолітніх, жінок, інвалідів тощо).
70. Порядок укладення колективного договору.
71. Право на щорічну відпустку і порядок її надання.
72. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
73. Правове регулювання оплати праці працівників Національної поліції.
74. Правове регулювання переміщення та просування по службі працівників Національної поліції.
75. Правовий статус безробітних, допомога по безробіттю.
76. Предмет і система трудового права як науки.
77. Предмет трудового права.
78. Прийняття на службу в органи внутрішніх справ.
79. Режим робочого часу і порядок його встановлення.
80. Розгляд трудових спорів в судах і його особливості.
81. Розірвання трудового договору в разі ліквідації чи реорганізації підприємства.
82. Розірвання трудового договору з ініціативи власника.
83. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
84. Розірвання трудового договору на вимогу третіх осіб, що не є стороною трудового договору.
85. Розірвання трудового договору у випадку втрати довір'я до працівника.
86. Роль Верховного Суду України в тлумаченні норм трудового права.
87. Система і компетенція органів нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю.
88. Система оплати праці.
89. Скорочений та неповний робочий час, їх відмінність.
90. Соціальне захист працівників поліції.
91. Соціальний захист вдів та сиріт працівників поліції
92. Соціальний захист працівників Національної поліції.
93. Страйк як засіб розв'язання колективного трудового спору.
94. Строки укладення колективного договору та його чинність.
95. "Службова невідповідність" працівників Національної поліції: передумови та правові наслідки.

96. Тарифна система оплати праці та її елементи.
97. Термін виплати вихідної допомоги працівникам Національної поліції.
98. Трудова книжка та порядок її ведення
99. Трудовий колектив і його органи як суб'єкти трудового права.
100. Умови роботи працівника чергової частини (робочий час та час відпочинку, оплата праці).